מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את עלילת הסיפור ואת דמויותיו המרכזיות
- לזהות את המבנה המעגלי ואת האמצעים האמנותיים בסיפור
- לנתח את נושא ההתבוללות ומוטיב האכילה בסיפור

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת העלילה

1. ב – סכין ציידים
2. ג – ברפת
3. ג – הוא יוצא ליער לקרוא קריאת שמע
4. ב – אכלה אותם
5. ב – היא דוקרת את עצמה בסכין שמכר לה יוסף
6. ג – הוא יוצא שוב לדרכו עם קופתו

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הסיפור מסופר על ידי מספר כל־יודע בגוף שלישי
2. נכון – כך מתואר במבנה הסיפור, במקביל להתרחקותו מיהדותו
3. לא נכון – הוא מפסיק לעבוד ולשמור מצוות ומתרחק מזהותו הדתית
4. נכון – כך מתואר ברגע ההתקפה בשיא הסיפור
5. נכון – כך מצוין בניתוח הדמות בסיכום
6. לא נכון – הוא אינו מצליח לקבור אותה בשל האדמה הקפואה

חלק ג' – השלמת מילים

1. קופת
2. הילני
3. קריאת שמע
4. מעגלי
5. אכילה
6. שאול

חלק ד' – התאמה בין מושגים

1 – ד (הסיפור נפתח ומסתיים ביוסף יוצא ליער עם קופתו)
2 – ג (הקורא יודע יותר ממה שיוסף יודע)
3 – א (כלי הפיתוי והשליטה של האדונית ביוסף)
4 – ה (דימוי הסכין המקשר למבטה של האדונית ולסכנה הצפויה)
5 – ב (התרחקות הדרגתית של יוסף מזהותו היהודית)

חלק ה' – סדר האירועים בעלילה

1. יוסף פוגש את האדונית ומוכר לה סכין ציידים
2. האדונית מרשה ליוסף ללון ברפת
3. יוסף עובר בהדרגה מהרפת אל הבית וחדר השינה
4. יוסף חולם חלום שבו הוא נאכל
5. יוסף יוצא ליער בלילה לקרוא קריאת שמע
6. האדונית פוצעת את עצמה ומתה, ויוסף יוצא שוב לדרכו

חלק ו' – שאלות פתוחות לכתיבה

1. יש להתייחס לאכילת מאכלי נוכרים, לשחיטה הלא כשרה ולשינוי בתגובתו של יוסף לאורך הסיפור, שמעיד על התרחקות הדרגתית מהלכה
2. יש להתייחס לכך שיוסף חוזר למצב ההתחלתי (יציאה ליער עם הקופה), מה שמרמז על נדודים מתמשכים גם אחרי שניצל
3. תשובה פתוחה - יש להתייחס לתמימותו וחולשת אופיו מול הפיתוי של האדונית, ולתת נימוק מבוסס על הטקסט

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציפייה לתשובה שתזכיר את הפיתוי, הנוחות והמזון שמציעה האדונית ואת ויתורו ההדרגתי על מצוות וזהות
- ציפייה לאזכור המבנה המעגלי, וקישור בין יציאתו וחזרתו ליער לבין מצב היהודי הנודד בגולה
- ציפייה לאזכור קריאת שמע ביער כרגע שמחזיר אותו לזהותו ומצילו

טיפים להפעלה:

- מומלץ לקרוא בכיתה קטעים נבחרים מהסיפור לפני התרגול כדי לחזק את ההבנה
- כדאי להדגיש את הקשר בין מוטיב האכילה למוטיב ההתבוללות בדיון כיתתי
- בחלק הפתוח מומלץ לעודד תלמידים לבסס את עמדתם על ציטוטים קצרים מהסיכום

דף תרגול: "האדונית והרוכל" מאת ש"י עגנון

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

"האדונית והרוכל" הוא סיפור קצר מאת ש"י עגנון על רוכל יהודי הנקלע לביתה של אדונית נוכרייה ביער. הדף יעזור לכם לתרגל את עלילת הסיפור, דמויותיו, מבנהו והאמצעים האמנותיים בו.

1 חלק א' – הבנת העלילה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה יוסף מוכר לאדונית בפגישתם הראשונה?

א) בד לשמלה ב) סכין ציידים ג) תכשיט זהב ד) נרות

2. היכן האדונית מרשה ליוסף ללון בלילה הראשון?

א) בחדר השינה שלה ב) במחסן ג) ברפת ד) בבית המגורים

3. מה מציל את יוסף מן האדונית בשיא הסיפור?

א) הוא בורח עם שכן ב) השוטרים מגיעים לבית ג) הוא יוצא ליער לקרוא קריאת שמע

ד) האדונית מתחרטת בעצמה

4. מה האדונית מתבדחת שעשתה לבעליה הקודמים?

א) גירשה אותם מהבית ב) אכלה אותם ג) מכרה אותם ד) שרפה את ביתם

5. כיצד האדונית פוצעת את עצמה בלילה המכריע?

א) היא נופלת מהמדרגות ב) היא דוקרת את עצמה בסכין שמכר לה יוסף ג) היא נשרפת באש

ד) היא נחתכת מזכוכית

6. מה קורה ליוסף בסוף הסיפור?

א) הוא מתחתן עם האדונית ב) הוא נשאר לגור בבית לצמיתות ג) הוא יוצא שוב לדרכו עם קופתו

ד) הוא חוזר למשפחתו בעיר

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הסיפור מסופר בגוף ראשון מפי יוסף.	☐	☐
2	מקום הלינה של יוסף מתקדם בהדרגה מהרפת אל חדר השינה.	☐	☐
3	יוסף ממשיך לשמור מצוות באדיקות לאורך כל הסיפור.	☐	☐
4	האדונית נושכת את צווארו של יוסף אך דמו קר.	☐	☐
5	שמה של האדונית, הילני, רומז להלניזם ולהלנה.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
6	יוסף קובר את האדונית באדמה בסוף הסיפור.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. יוסף הוא רוכל יהודי הנודד ביער עם _____ סחורה על גבו.

2. האדונית הנוכרייה נקראת בשמה _____ .

3. המצווה היחידה שיוסף ממשיך לקיים היא _____ .

4. הסיפור בנוי במבנה _____ , שבו הרוכל יוצא מן היער וחוזר אליו.

5. מוטיב מרכזי בסיפור הוא מוטיב ה _____ , המשמש ככלי פיתוי ושליטה.

6. הביטוי 'כל המרבה לשאול מעמיק לו _____ ' הוא משחק מילים עגנוני.

4 חלק ד' – התאמה בין מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מבנה מעגלי	___	**א.** כלי הפיתוי והשליטה של האדונית ביוסף
2. אירוניה דרמטית	___	**ב.** התרחקות הדרגתית של יוסף מזהותו היהודית
3. מוטיב האכילה	___	**ג.** הקורא יודע יותר ממה שיוסף יודע
4. הטרמה	___	**ד.** הסיפור נפתח ומסתיים ביוסף יוצא ליער עם קופתו
5. התבוללות	___	**ה.** דימוי הסכין המקשר למבטה של האדונית ולסכנה הצפויה

5 חלק ה' – סדר האירועים בעלילה

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	האדונית מרשה ליוסף ללון ברפת
☐	יוסף יוצא ליער בלילה לקרוא קריאת שמע
☐	יוסף חולם חלום שבו הוא נאכל
☐	האדונית פוצעת את עצמה ומתה, ויוסף יוצא שוב לדרכו
☐	יוסף פוגש את האדונית ומוכר לה סכין ציידים
☐	יוסף עובר בהדרגה מהרפת אל הבית וחדר השינה

6 חלק ו' – שאלות פתוחות לכתיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו כיצד מוטיב האכילה מבטא את ההידרדרות הדתית של יוסף במהלך הסיפור.

2. כתבו כיצד המבנה המעגלי של הסיפור משקף את מצבו של היהודי בגולה.

3. הביעו עמדה: האם לדעתכם יוסף אשם במצב שאליו נקלע, או שהוא קורבן נסיבות? נמקו.

כרטיס יציאה

מה גורם ליוסף להתרחק בהדרגה מזהותו היהודית?

אילו אמצעי אמנותי בולט במבנה הסיפור ומה הוא מבטא?

מה מציל את יוסף ברגע המכריע, ומדוע זה משמעותי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀